

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravlništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 31-15

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, mo-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.608

Cene inseratov: Cela stran
din 3000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Pozdrav sv. očeta v slovenščini

Dne 22. maja se je odpeljalo v Rim 473 Slovencev in z njimi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Slovenski romarji so bili sprejeti od sv. očeta v skupni avdienci 24. maja ob desetih dopoldne. Ko so prinesli papeža v dvorano, je bil navdušeno pozdravljen v vseh jezikih. Ker so pa bili Slovenci čisto okrog njega, je postal posebno pozoren nanje v nagovoru. Pij XII. je, poudarjajoč pomen družine in pomen vzgoje v družini, nadaljeval svoj nagovor

z besedami: »Hvaljen Jezus! Dragi moji Slovenci! Po teh slovenskih besedah je dalje govoril v italijanščini in pohvalil slovenske in kulturne organizacije. Pozval je navzoče, naj bodo dobri Slovenci in zvesti državljani svoji domovini. Končal je v slovenščini: »Živeli Slovenci!«

Pri sprejemu se je sv. oče posebno zanimal za uniformirane slovenske fante in dekleta ter za narodne noše, ki so napravile na sv. očeta mogočen vtis.

Proslava 700letnice minoritskega samostana v Ptuj

Pred 700 leti so prišli sinovi sv. Frančiška v Ptuj. Skozl sedem sto let so posvečevali duhovniki tega reda svoje moči delu za verski in prosvetni napredek ljudstva. Še danes priča o veliki delovni sili minoritskega reda v zgodovini, ki jo je krepila božja pomoč, verska in narodna zavest ljudi, ki so jim bili v vodstvo izročeni. Sedem sto let dela in trpljenja v božji in narodni službi je jubilej, ki ga hočejo oo. minoriti letos 5. in 6. avgusta slovesno proslaviti. V ta namen so sestavili častni odbor, ki mu predseduje voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec. V odboru sta tudi oba slovenska škofa in ministri, ban dr. Natlačen in drugi odličniki. V okviru proslave bo tudi kongres vseh tretjerednikov iz Slovenije. K tem veličastnim slavnostim so vabljeni fantovski odseki in deklški krožki. Poleg mogočne verske manifestacije, na kateri bosta govorila podpredsednik narodne skupščine g. Alojzij Mihelič in urednik »Slovenca« g.

Franc Terseglav, bodo tudi velike prosvetne prireditve. Otroci bodo imeli svoje slave v cerkvi in pred samostanom. Nastopila bo prvič otroška godba na fanfare. Pri prireditvi bo sodelovalo veliko otrok iz mesta in okolice z deklamacijami, petjem, igrami itd. Ob zaključku bo srečolov za otroke. Ljutomersko in ptujsko pevsko okrožje se pripravljata za mogočen nastop z okoli 300 pevci. Dirigiral bo zvezin pevovalja g. inšpektor Marko Bajuk iz Ljubljane. Igralci pa bodo igrali v režiji gledališkega igralca g. Edo Groma iz Maribora novo igro g. Davorina Petančiča »Kuga«. Pri igri bo nastopilo nad sto ljudi, pevci, godci itd. V okviru prireditev bo tudi ognjemet, kakršnega Ptuj še ni videl.

Vabimo na te slavnosti vse organizacije v krajih kakor tudi posameznike. Za navodila se obrnite na domače župne urade. Polovična vožnja bo dovoljena. Naročite si čimprej knjižice in znake! — Na svidenje v Ptuj ob teh veličastnih dneh!

26 mrtvih — 33 rešenih

Ameriški podmornici »Squalus« so se tako pokvarili na poti z Belih otokov stroji, da se je pogreznila 72 m globoko. V podmornici je bilo 59 mož posadke. Mornariška oblast je izdala povelje, da je treba storiti vse, da rešijo potopljene mornarje. Takoj so odhitele na pomoč vojna ladja »Falcon«, rušilec »Brooklin« in podmornica »Sulpin«, katera je stopila v telefonsko zvezo s poveljnikom ponesrečene podmornice, od katerega je dobila poročilo, da imajo potopljeni še za 48 ur kisika.

Kapitan Momson, ki je iznašel posebne naprave za reševanje podmorskih posadk, je odpotoval z letalom iz Washingtona na kraj nesreče in je izdal koj vsa potrebna navodila za reševanje.

Z reševalnimi deli so pričeli 23. maja, medtem je bila podmornica v zgoraj omenjeni globini na morskem dnu 28 ur.

Opoldne 23. maja je potapljačem uspelo, da so rešili sedem mož in je bil to prvi primer v zgodovini ameriške mornarice,

da so koga rešili iz tolike morske globočine. Mučno reševanje so nadaljevali celi dan 24. maja in so bili vsi na kraju nesreče zbrani reševalci na delu s potapljaškim zvonom, s pomočjo katerega so oteli življenje še 26 mornarjem, dočim so se vsi ostali zadušili.

Rešene ponesrečence so odpremili v bolnišnico v Portsmouthu in je upanje, da si bodo vsi opomogli. Med rešenimi je poveljnik podmornice in trije častniki, medtem ko sta dva častnika med smrtno ponesrečenimi. Od treh civilnih oseb, ki so bile v podmornici, so rešili samo eno.

Dne 25. maja so odprli potapljači vse pokrove podmornice »Squalus«, da so potegnili iz nje trupla 26 zadušeni mornarjev.

Rešeni izjavljajo, da jih je otela samo prisotnost duha, ker so zaprli pravočasno velika jeklena vrata v sprednjem delu podmornice, ko je prodrla voda v zadnji del ladijskega trupa.

Zlagan boj?

Ljubljanski list »Dejanje« objavlja o boju med tako zvanimi klerikalci in liberalci to-le sodbo: »Po dvajsetih letih osvobojenega narodno-kulturnega in gospodarsko-političnega življenja v okviru lastne države lahko priznamo sramotno dejstvo: vse naše delo je bilo osredotočeno okrog nekega zlaganega boja med dvema tabo-roma klerikalcev in liberalcev.« Spričo te sodbe, ki nikakor ne temelji na »dejanjih«, ugotavljamo naslednja dejstva: Koncem marca lanskega leta je imel brat Jože Rus predavanje v Ljubljani, v katerem je tolmačil sokolstvo s idejne strani. Podal je razliko med verskim in razumskim svetovnim nazorom. Po prvem (verskem) nazoru je izhodišče Bog, po drugem pa ne; prvi vodi v popolno odvisnost, drugi pa v svobodo. Ali nista s tem očitana dva tabora: lažnivo-svobodomiselski in verski ali po protikrščanskem izrazoslovju liberalni in klerikalni?

»Sokol«, vestnik sokolskih žup Ljubljana-Maribor-Novo mesto, je objavil dne 1. aprila l. l. članek, ki v njem to-le poudarja: »Ne moremo umeti moralne moči sokolstva, če ne razumemo njegovega izvora iz brezverskega svetovnega nazora husitstva in Tyrševe protiverske, zgolj razumske in proticerkvene morale.« Besede so jasne in ne potrebujejo razlage. — Celjska »Nova doba« pa je v svoji številki 19. maja 1939 o sokolstvu to-le zapisala: »Neizpodbitno dejstvo je, da je sokolstvo nacionalna, kulturna in viteška organizacija, ki ne temelji na verski ali plemenski osnovi.« Po tolmačenju JNS lista »Nove dobe« je torej verska osnova izključena.

Toliko o kulturnem in vzgojnem svobodomiseltvu in naprednjaštvu. V pogledu političnega naprednjaštva pa bi na kratko opozorili na skupščino omladine JNS v Ljubljani 21. maja 1939, ki jo je »Jutro« radostno proglasilo kot »krasno manifestacijo našega naprednega mladega rodu«. Poročilo predsedstva banovinskega odbora omladine JNS je podal inž. Jože Rus, ki osredotočuje v svoji osebi idejno vodstvo sokolske in JNS mladine. Banovinski tajnik Andrej Uršič pa je rekel: »Gibanje omladine JNS se je pričelo v času, ko so politični nasprotniki polagali stranko vsak dan v grob in z njo proglašali za mrtvo jugoslovensko in napredno misel med Slovenci. Vključitev omladine v JNS se je pokazala kot vsestransko posrečena odločitev. Tako ideološko kakor taktično nas JNS ni razočarala.«

Praktično vzgojo omladine JNS zlasti v podeželju oskrbuje ljubljanski JNS tednik »Domovina«. Ta smoter skuša doseči z objavljanjem detektivskih in kriminal-